

**Маркази миллии тести назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон**

МАЪЛУМОТ
дар бораи фаъолияти Маркази миллии тести
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
дар нимсолаи якуми соли 2021

(ЭЪЛОМИЯИ МАТБУОТӢ)

Душанбе, июли соли 2021

**ҲИСОБОТ ДАР БОРАИ ФАЪОЛИЯТИ МАРКАЗИ МИЛЛИИ
ТЕСТИИ НАЗДИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР НИМСОЛАИ ЯКУМИ СОЛИ 2021**

1. КОРҲОИ ИТТИЛОЪРАСОНИЮ ТАБЛИҒОТӢ ВА НАШРИ МАВОД	2
2. МУАССИСАҲОИ ТАЪЛИМИЕ, КИ ҚАБУЛИ ДОНИШЧӢӢН БА ОНҲО ТАВАССУТИ НИЗОМИ ИМД БА РОҲ МОНДА ШУДААСТ.....	5
3. ТАШКИЛИ НУҚТАҲОИ БАҚАЙДГИРӢ.....	6
4. БАҚАЙДГИРИИ ДОВТАЛАБОН	7
5. ОМОДАГӢ БА ИМТИҲОНҲО.....	13
6. ОЛИМПИАДАҲОИ ФАННИИ ҶУМҲУРИЯВИИ ХОНАНДАҒОНИ МУАССИСАҲОИ ТАЪЛИМИИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ УМУМӢ.....	15
7. ТАҲҚИҚОТИ МИЛЛӢ ОИД БА АРЗӢБИИ ДАСТОВАРДҲОИ ТАЪЛИМИИ ХОНАНДАҒОН АЗ ФАНҲОИ ЗАБОНИ ТОҶИКӢ, МАТЕМАТИКА, ФИЗИКА, ХИМИЯ, БИОЛОГИЯ ВА ТАБИАТШИНОСӢ..	17
8. ҚАДРДОНИИ ДОВТАЛАБОНИ БЕҲТАРИНИ ИМД-2020.....	19
9. КОРҲОИ АНЧОМДОДАИ МАРКАЗ ДАР САМТИ ОМОДАГӢ БАРОИ ТЕСТГУЗАРОНИИ КОМПЮТЕРӢ	22

1. КОРҲОИ ИТТИЛОЪРАСОНИЮ ТАБЛИҒОТӢ ВА НАШРИ МАВОД

Бо мақсади шинос намудани хатмкунандагон, падару модарон, омӯзгорон ва дигар алоқамандони имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ (ИМД) бо низоми имтиҳонҳои мазкур, аз ҷумла тартиби интихоби бошууроинаи касбу ихтисосҳо, донишгоҳу донишкада, коллечҳо, коркарди тестҳо, талаботу қоидаҳои муқарраргардидаи имтиҳонсупорӣ ва ғайра Марказ дар давоми моҳҳои январ ва феврал корҳои иттилоърасонию таблиғотиро анҷом дода, бо хатмкунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ як қатор вохӯриҳо гузаронд.

Мувофиқи тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нақшаи чорабиниҳои Марказ корҳои иттилоърасонию таблиғотӣ дар шакли курсҳои шиносӣ ҳамасола аз моҳи январ оғоз карда, то охири моҳи март дар **се сатҳ (давр)** – миқёси ҷумҳурӣ, миқёси шаҳру ноҳияҳо ва дар миқёси муассисаҳои таълимии дахлдор баргузор карда мешавад:

1) даври 1-ум – курси шиносӣ бо низоми ИМД ва интихоби таблиғгарони ИМД-2021 дар сатҳи ҷумҳурӣ;

2) даври 2-юм – баргузори курси шиносӣ бо низоми ИМД барои омӯзгорони муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ дар сатҳи шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ;

3) даври 3-юм – баргузори курси шиносӣ бо низоми ИМД барои хатмкунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, инчунин падару модарон, омӯзгорон ва алоқамандони дигари ИМД-2021.

ДАВРИ 1-УМИ КУРСИ ШИНОСОӢ

Бо мақсади ҷалб намудани таблиғгарон ба қори муваққатӣ аз ҷониби роҳбарияти Марказ ба раёсату шӯъбаҳои маорифи шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ мактуби расмӣ ирсол гардид, ки дар он оид ба пешниҳод намудани рӯйхати таблиғгарон дархост карда шуда буд.

Баҳри дуруст ба роҳ мондани фаъолияти таблиғгарон ва муайян намудани шумораи онҳо қарор қабул карда шуд, ки бо таносуби барои 50 (панҷоҳ) муассисаи таълимӣ 1 нафар таблиғгар ба муҳлати 2 моҳ интихоб ва ба қор ҷалб карда шавад.

Дар шаҳру ноҳияҳо, ки теъдоди муассисаҳои таълимиашон аз 100-то зиёд буд, 3-нафарӣ таблиғгар, дар шаҳру ноҳияҳо, ки теъдоди муассисаҳои таълимӣ аз 50 то 100-то буд, 2-нафарӣ ва дар шаҳру ноҳияҳо, ки теъдоди муассисаҳои таълимӣ то 50-то буд, 1-нафарӣ таблиғгар интихоб гардида буд. Дар баробари ин, бо мақсади назорат ва мониторинги раванди фаъолияти таблиғгарон аз сарраёсат ва раёсатҳои маорифи шаҳри Душанбе ва вилоятҳо 1-нафарӣ ба ҳайси таблиғгар даъват карда шуд.

Умуман, дар корҳои омодагию таблиғотӣ доир ба ИМД-2021 аз 68 шаҳру ноҳияи ҷумҳурӣ 107 нафар таблиғгар дар асоси қарордоди меҳнатӣ ба қор

чалб гардиданд, ки дар муқоиса нисбат ба соли гузашта (108 нафар) 1 нафар кам шуд.

Курси мазкур барои таблиғгарони ИМД-2021 дар миқёси ҷумҳурӣ дар моҳи январ дар 6 минтақа баргузор карда шуд:

- ✓ аз 18-ум то 20-уми январ дар шаҳри Хоруғ барои таблиғгарон аз шаҳру ноҳияҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ);
- ✓ аз 18-ум то 20-уми январ дар шаҳри Душанбе барои таблиғгарон аз шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ;
- ✓ аз 18-ум то 20-уми январ дар ноҳияи Рашт барои таблиғгарон аз ноҳияҳои водии Рашт;
- ✓ аз 21-ум то 23-юми январ дар шаҳри Бохтари вилояти Хатлон барои таблиғгарон аз шаҳру ноҳияҳои водии Вахш;
- ✓ аз 21-ум то 23-юми январ дар шаҳри Кӯлоб барои таблиғгарон аз шаҳру ноҳияҳои минтақаи Кӯлоб;
- ✓ аз 21-ум то 23-юми январ дар шаҳри Хучанд барои таблиғгарон аз шаҳру ноҳияҳои вилояти Суғд.

Курси шиносӣ соли ҷорӣ 9 дарсро дар бар гирифт, ки дар онҳо оид ба мавзӯҳои асосии ИМД – аз омодагӣ бақайдгирӣ то эълони натиҷаҳои озмуни тақсимот ва ҳозиршавии докталабон ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ маълумот дода мешавад. Курси шиносӣ бо ИМД тибқи барномаи тасдиқгардида дар шакли муаррифии компютерӣ, ки аз ҷониби кормандони Марказ омода гардида буд, барои иштирокдорон гузаронида шуд.

Пас аз гузаштани даври 1-уми курси шиносӣ 108 иштирокдор бо тариқи санҷиши тестӣ ҳамчун корманди муваққатии Марказ (таблиғгарони ИМД-2021), ки дар шаҳру ноҳияи ҷумҳурӣ қорҳои иттилоърасонию таблиғотиро анҷом медиҳанд, дар асоси қарордод ба қор ҷалб гардиданд.

Иштирокдорони курси шиносӣ тибқи фармоиши вазيري маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон вазифадор карда шуданд, ки даври 2-юми курси шиносоиро дар охири моҳи январ дар 68 шаҳру ноҳия бо иштироки намоёндагони тамоми муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ (директорон, муовинони директорон, роҳбарони синфҳои болоӣ ва муаллимони ботаҷриба) баргузор намоянд.

ДАВРИ 2-ЮМИ КУРСИ ШИНОСОӢ

Мутобиқи фармоиши вазيري маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли ҷорӣ даври 2-юми курси шиносоиро дар миқёси шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз 27-ум то 29-уми январ барои омӯзгорони муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ бо мақсади шинос намудани онҳо бо низоми ИМД ва дигар масъалаҳои марбут ба он таблиғгарони ИМД-2021, ки дар даври якуми курси шиносӣ омода гардида буданд, гузарониданд.

Тибқи талаботу қоидаҳои муқарраргардида омӯзгорони омодашуда вазифадор карда шуданд, ки дар ҳамкорӣ бо таблиғгарон дар давоми моҳи феврал даври 3-юми курси шиносӣ бо низоми ИМД-ро барои хатмкунандагони муассисаҳои таълимӣ ва падару модарони онҳо (дар шакли дарсҳо) дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ баргузор намуда, оид ба муҳтаво ва моҳияти низоми ИМД ба иштирокдорон маълумот диҳанд.

Дар умум, бо дарназардошти теъдоди синф (гурӯҳ)-ҳои хатмкунанда даври дуҷуми курси шиносӣ бо низоми ИМД дар 3883 муассисаи таълимӣ бо иштироки 4746 нафар аз намояндагони мақомоти маҳаллӣ, директорон, ҷонишинони директорон ва омӯзгорон баргузор гардид.

ДАВРИ 3-ЮМИ КУРСИ ШИНОСОӢ

Даври 3-юми курси шиносӣ бо низоми ИМД тибқи фармоиши вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳаҷми 9 соат баъд аз дарсҳои асосии муассисаҳои таълимӣ дар моҳи феввали соли 2021 барои хатмкунандагони ҳамаи муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбии шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз аввали моҳи феврал оғоз гардид. Курси шиносоии мазкур дар 3836 муассисаи таълимӣ 196569 нафар хатмкунандаро фаро гирифт, ки аз ин шумора 79398 нафарашон хатмкунандагони синфҳои 9-ум ва 117171 нафарашон хатмкунандагони синфҳои 11-ум мебошанд. Шумораи иштирокдорони курси шиносӣ дар муассисаҳои таълимӣ дар соли ҷорӣ нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 3376 нафар зиёд аст. Баланд шудани нишондиҳандаи шумораи умумии иштирокдорони даври 3-юми курси шиносӣ нисбат ба соли гузашта аз ҳисоби ҷалби хатмкунандагони синфҳои 9-ум аст.

ТАЪСИСИ ГУРҶҲИ КОРӢИ МАРКАЗ БАРОИ ВОХҶРИҲО БО ХАТМКУНАНДАГОН ВА НАЗОРАТИ ДАВРИ 3-ЮМИ КУРСИ ОМҶЗИШӢ

Дар баробари корҳои дар доираи курси омӯзиши низоми ИМД анҷомдода, Марказ гурӯҳи кории иборат аз кормандони Марказро таъсис дод, ки онҳо тибқи чадвали баргузории вохӯриҳо аз 1-уми феврал то 5-уми март ба сафари хизматӣ равона гардиданд. Мақсади таъсиси ин гурӯҳи корӣ доир кардани вохӯриҳо бо хатмкунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумӣ, падару модарон ва омӯзгорон ва назорати даври 3-юми корҳои иттилоотиву таблиғотӣ дар муассисаҳои таълимии мазкур буд. Ҳар яке аз аъзои гурӯҳи корӣ вазифадор гардид, ки ба хатмкунандагон, падару модарон ва омӯзгорон дар бораи ИМД дар бораи моҳияту хусусият ва тартибу қоидаҳои ИМД маълумот диҳад.

Аъзои гурӯҳи корӣ ва таблиғгарони ИМД-2021 ба 68 шаҳру ноҳияи ҷумҳурӣ равона гардида, бо 302765 нафар, аз ҷумла 79398 нафар хонандаи синфҳои 9-ум, 117171 нафар хонандаи синфҳои 11-ум, 26904 нафар директор ва

ҷонишини директорон, инчунин омӯзгорони муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ ва 79292 нафар падару модари хатмкунандагони муассисаҳои таълимӣ вохӯриҳо доир карданд.

МАВОДДИ ИТТИЛООТИЮ МЕТОДИ

Бо мақсади дар сатҳи баланд роҳандозӣ кардани корҳои иттилоотиву таблиғотӣ Марказ маводди иттилоотиву методии зеринро омода ва нашр кард:

- 1) дастури иттилоотию методии “Роҳнамои довталаб” ба забонҳои тоҷикӣ ва русӣ;
- 2) маҷмӯаҳои саволу масъалаҳои ҳар яке аз субтестҳои қисмҳои А (имтиҳони умумӣ) ва Б (имтиҳони ихтисос);
- 3) барнома ва модули курси шиносӣ бо низоми ИМД;
- 4) 9 дарси муаррифии компютерӣ (презентатсия) барои курси шиносӣ бо низоми ИМД;
- 5) барномаи муаррифии ягонаи компютерӣ барои баргузориҳои вохӯриҳо бо хатмкунандагон, падару модарон ва омӯзгорон;
- 6) шакли (қолаби) ҳисоботи корманди муваққатӣ – таблиғгари ИМД барои даври 2-юм ва 3-юми курси шиносӣ бо низоми ИМД;
- 7) шакли ҳисобот барои мониторинги рафти корҳои иттилоотиву таблиғотӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ;
- 8) шакли пурсишнома барои хатмкунандагон дар бораи дастрасӣ ба маводди иттилоотиву таблиғотӣ ва мониторинги рафти курси шиносӣ бо низоми ИМД;
- 9) ҷадвал барои қайди иштироки хатмкунандагон дар курси шиносӣ бо низоми ИМД;
- 10) дискҳо бо сабти маводди иттилоотию дастурӣ.

Маводди иттилоотию методии таҳиягардида ба муассисаҳои таълимӣ ройгон тақсим карда шуд. Аз ҷумла соли ҷорӣ 21600 нусха дастури иттилоотию методии “Роҳнамои довталаб” (аз ҷумла, 20800 нусха ба забони тоҷикӣ ва 800 нусха ба забони русӣ), 10 номгӯй маҷмӯаи саволу масъалаҳои тест – 207000 нусха (аз ҷумла, 201400 нусха ба забони тоҷикӣ ва 5600 нусха ба забони русӣ), 3828 нусха барнома ва модули курси омӯзиши низоми ИМД ва 3828 дона диск бо маводди иттилоотию методӣ омода гардида, дастраси муассисаҳои таълимии дахлдор гардонида шуд.

2. МУАССИСАҲОИ ТАЪЛИМИЕ, КИ ҚАБУЛИ ДОНИШЧҶҶЁН БА ОНҲО ТАВАССУТИ НИЗОМИ ИМД БА РОҲ МОНДА ШУДААСТ

Шумораи умумии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбие, ки соли 2020-ум қабули донишҷӯён ба онҳо ба воситаи низоми ИМД

ба роҳ монда шуд, ба 103 баробар аст (аз ҷумла, 36 муассисаи таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва 67 муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ). Шумораи умумии муассисаҳои таълимии мазкур соли равон нисбат ба соли 2020-ум 2-то зиёд аст Соли чорӣ ба низоми ИМД Коллеҷи тиббии шаҳри Бохтар (ғайридавлатӣ) ва Коллеҷи тиббӣ-ичтимоии ноҳияи Данғара (ғайридавлатӣ) низ дохил гардиданд. Инчунин, соли чорӣ шумораи муассисаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ аз ҳисоби Донишкадаи тиббӣ-ичтимоии Тоҷикистон (ғайридавлатӣ), ки дар заминаи Коллеҷи тиббӣ-ичтимоии шаҳри Душанбе (ғайридавлатӣ) таъсис дода шудааст, 1-то зиёд гардид.

Агар танҳо рамзҳои ихтисосҳоро ҳамчун меъёри асосӣ барои ҳисоби шумораи онҳо дар назар гирем, шумораи умумии ихтисосҳое, ки тибқи нақшаи қабули тасдиқгардида барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимӣ дар заминаи таҳсилоти умумӣ (синфи 11-ум) дар соли 2021-ум пешниҳод гардид, 752-торо ташкил дод, ки он нисбат ба соли 2020-ум 10-то зиёд аст. Аз шумораи умумии ихтисосҳои мазкур 177-тояш дар доираи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва 575-тои дигараш дар доираи муассисаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ аст.

Шумораи умумии комбинатсияи ихтисосҳое, ки тибқи нақшаи қабули тасдиқгардида барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимӣ дар заминаи таҳсилоти умумӣ (синфи 11-ум) дар соли 2021-ум пешниҳод гардид, 3809-то буд, ки аз он 1260-тояш дар доираи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва 2549-тои дигараш дар доираи муассисаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ аст. Мафҳуми “комбинатсияи ихтисос” ин ихтисоси интихобшаванда (интихобшуда) аст бо дарназардошти яке аз: 1) муассисаҳои таълимие, ки ихтисоси мазкур дар он таълим дода мешавад, 2) шаклҳои таҳсил (рӯзона, ғоибона, шабона, фосилавӣ) ва 3) намудҳои таҳсил (ройгон ё пулакӣ), ки тибқи нақшаи қабули донишҷӯён пешбинӣ гардидааст.

Шумораи умумии ихтисосҳое, ки тибқи нақшаи қабули тасдиқгардида барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) дар соли 2021-ум пешниҳод гардид, 87-торо ташкил дод, ки он нисбат ба соли 2020-ум 8-то зиёд аст. Инчунин, шумораи умумии комбинатсияи ихтисосҳое, ки тибқи нақшаи қабули тасдиқгардида барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) дар соли 2021-ум пешниҳод гардид, 312-то буд.

3. ТАШКИЛИ НУҚТАҲОИ БАҚАЙДГИРӢ

Мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон нуқтаҳои бақайдгирӣ ва марказҳои имтиҳонӣ дар биноҳои муассисаҳои таълимӣ (таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ, миёна ва олии касбӣ) ташкил

карда мешаванд, ки рӯйхати онҳоро Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи пешниҳоди Марказ тасдиқ менамояд.

Марказ бо мақсади шаффоф, дастрас ва озод баргузор кардани бақайдгирии довталабон барои иштирок дар имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ (ИМД) дар соли 2021 дар 59 шаҳру ноҳияи ҷумҳурӣ, аз ҷумла дар 34 шаҳру ноҳия 40 нуктаи доимии бақайдгирӣ ва дар 25 шаҳру ноҳияи дигар нуктаҳои сайёри бақайдгирӣ ташкил кард. Нуктаҳои мазкур барои фаъолият дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ, ки чун солҳои пеш аз 1-уми март то 30-юми апрел идома ёфт, пешбинӣ гардида буданд. Шумораи умумии шаҳру ноҳияҳое, ки соли чорӣ дар онҳо нуктаҳои доимии бақайдгирӣ ташкил карда шуд, нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 1-то кам аст (ниг. ба чадвали 1).

Чадвали 1. Шумораи шаҳру ноҳияҳои дар онҳо нуктаҳои доимии бақайдгирӣ (НДБ) ва нуктаҳои сайёри бақайдгирӣ (НСБ) ташкилшуда дар ИМД-и солҳои 2015-2021

Сол	Шумораи		аз ҷумла,		
			шумораи шаҳру ноҳияҳои дар онҳо НДБ ташкилшуда		шумораи шаҳру ноҳияҳои дар онҳо НСБ ташкилшуда
	шаҳру ноҳияҳо	НДБ ва НСБ	шумораи шаҳру ноҳияҳо	шумораи НДБ	
2015	42	44	24	26	18
2016	49	50	26	28	23
2017	50	54	29	33	21
2018	55	59	38	42	17
2019	58	63	31	36	27
2020	60	65	33	38	27
2021	59	65	34	40	25

Ҳамин тариқ, шумораи нуктаҳои доимии бақайдгирӣ дар соли равон нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 2-то зиёд аст.

Инчунин, тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Марказ ҳамасола барои ташкилу идораи раванди бақайдгирӣ дар нуктаҳои бақайдгирӣ дар асоси шартномаи меҳнатӣ кормандони муваққатино ба вазифаҳои роҳбари нуктаи бақайдгирӣ, ёвари роҳбари нуктаи бақайдгирӣ ва бақайдгиранда дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ ҷалб менамояд.

Шумораи умумии кормандони муваққатино нуктаҳои доимӣ ва сайёри бақайдгирӣ соли чорӣ 219 нафарро ташкил дод, ки он нисбат ба соли 2020-ум 4 нафар зиёд аст.

4. БАҚАЙДГИРИИ ДОВТАЛАБОН

Бо мақсади додани маълумоти мухтасар дар бораи раванду марҳалаҳои пас аз бақайдгирӣ ба довталабон дар ИМД-2021 “Ёддошт барои довталаб”

таҳия карда шуд. Маводди мазкур бо теъдоди 112000 нусха (аз чумла, 110000 нусха ба забони тоҷикӣ ва 2000 нусха ба забони русӣ) нашр гардида, ба ҳар докталаб пас аз номнавис шуданаш дода мешавад. Инчунин, барои мусоидат дар интиҳоби комбинатсияҳои ихтисосҳои “Феҳристи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон; комбинатсияҳои ихтисос ва ихтисосҳои дорои имтиҳонҳои эҷодӣ ва маҳорати махсус” (барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимӣ дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ вобаста аз ҳар гурӯҳи ихтисосҳои) бо теъдоди 2750 нусха (аз чумла, 2250 нусха ба забони тоҷикӣ ва 500 нусха ба забони русӣ) ва “Феҳристи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон; комбинатсияҳои ихтисос ва ихтисосҳои дорои имтиҳонҳои эҷодӣ ва маҳорати махсус” (барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимӣ дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ) бо теъдоди 340 нусха (аз чумла, 275 нусха ба забони тоҷикӣ ва 65 нусха ба забони русӣ) таҳия ва нашр карда шуд. Маводди мазкур дар ҳар як нуқтаи бақайдгирӣ дастрас гардонида шуда, гунаи электронии он дар сомонаи Марказ ҷой дода шуд.

Лозим ба зикр аст, ки яке аз навғониҳои соли ҷорӣ имкони пардохти маблағи хизматрасонино барои иштирок дар ИМД тавассути марказҳои хизматрасонии Бонки давлатии амонатгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон “Амонатбанк” ва бо истифода аз воситаҳои электронӣ буд. Тавре ки маълум аст, солҳои пеш пардохти маблағи хизматрасонӣ тавассути филиалҳои бонки мазкур танҳо бо истифода аз шакли муқарраргардидаи расид сурат мегирифт.

Вобаста ба ин, тибқи ин навғонӣ хоҳишмандони иштирок дар ИМД-2021 маблағи дахлдорро дар яке аз марказҳои хизматрасонӣ ё филиалҳои Амонатбанк ё тавассути барномаи мобилии “Амонат мобайл” пешакӣ пардохт карда, рақами расиди пардохтро бо ҳуҷҷатҳои дигари зарурӣ ба бақайдгирандаи нуқтаи бақайдгирӣ пешниҳод мекарданд.

Мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бақайдгирии докталабон барои иштирок дар ИМД соли ҷорӣ дар ду марҳала – асосӣ ва иловагӣ ба нақша гирифта шуда буд.

Марҳалаи 1-уми бақайдгирии докталабон барои иштирок дар ИМД аз 1-уми март оғоз гардида, то 30-юми апрел идома ёфт. Дар ин давра барои иштирок дар ИМД-2021 ҷиҳати дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ ҳамагӣ 90016 нафар докталаб аз қайд гузаштанд, ки ин шумора нисбат ба соли 2020-ум 6912 нафар (7,13 %) кам аст. Лозим ба зикр аст, ки ин омор бо дарназардошти тоза кардани пойгоҳи додаҳои бақайдгирии докталабон аз сабтҳои тақрорӣ ва ғайрифаъол кардани докталабони дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ номнависшуда, ки аз иштирок дар имтиҳонҳо даст кашидаанд (аз чумла, бинобар дохил шудан ба муассисаҳои таълимӣ тибқи квотаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон) таҳия гардидааст. Зеро, шумораи умумии докталабони дорои таҳсилоти миёнаи

умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбии дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ номнависшуда аз ин зиёдтар буд.

Агар шумораи довталабони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшударо нисбат ба нақшаи қабули донишҷӯён дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ таҳлил намоем, шумораи мазкур 104,27 %-и шумораи ҷойҳои тибқи нақшаи қабули донишҷӯён дар соли таҳсили 2021-2022 ҷудошударо ташкил медиҳад, ки ин нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 16,71 % камтар аст.

Шумораи довталабони дорои таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум)-и дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшуда ба 11909 нафар баробар аст, ки ин шумора нисбат ба соли 2020-ум 1892 нафар (18,89 %) зиёд аст. Таносуби шумораи довталабони мазкур ва шумораи ҷойҳои тибқи нақшаи қабули донишҷӯён дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) дар соли таҳсили 2021-2022 ҷудошуда 165,70 %-ро ташкил медиҳад, ки ин нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 19,75 % зиёдтар аст.

Марҳалаи 2-юми бақайдгирии шахсоне, ки дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ (аз 1-уми март то 30-юми апрел) барои иштирок дар ИМД-2021 худро номнавис карда натавониста буданд, аз 10-ум то 30-юми июн ба роҳ монда шуд. Инчунин, барои довталабоне, ки дар марҳалаи асосӣ (аз 1-уми март то 30-юми апрел) худро номнавис карда буданду интихобҳои аввалаи худро иваз кардан мехостанд, марҳалаи иловагии азнавбақайдгирӣ аз 10-ум то 30-юми июн сурат гирифт.

Марҳалаи иловагии бақайдгирӣ ва азнавбақайдгирии довталабон дар нуқтаҳои бақайдгирии танҳо шаҳри Душанбе ба роҳ монда шуд.

Дар марҳалаи иловагии бақайдгирӣ 1515 довталаби дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбии дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшуда нафарро ташкил дод, ки ин шумора нисбат ба соли 2020-ум 1955 нафар (56,34 %) кам аст. Инчунин, дар ин марҳала 337 довталаби дорои таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) барои иштирок дар ИМД-2021 номнавис шуданд, ки ин шумора нисбат ба соли 2020-ум 199 нафар (37,13 %) кам аст.

Шумораи умумии довталабони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбии дар марҳалаҳои асосӣ ва иловагии бақайдгирӣ барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшуда 91531 нафарро ташкил дод, ки ин шумора нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 8867 нафар (8,83 %) кам аст (ниг. ба ҷадвали 2).

Агар таносуби шумораи умумии довталабони дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ бақайдгирифта ва шумораи ҷойҳои тибқи нақшаи қабул ҷудогардидаро қиёс намоем, дар соли ҷорӣ ин нишондиҳанда (106,03 %) нисбат ба соли 2020-ум 19,28 % камтар аст.

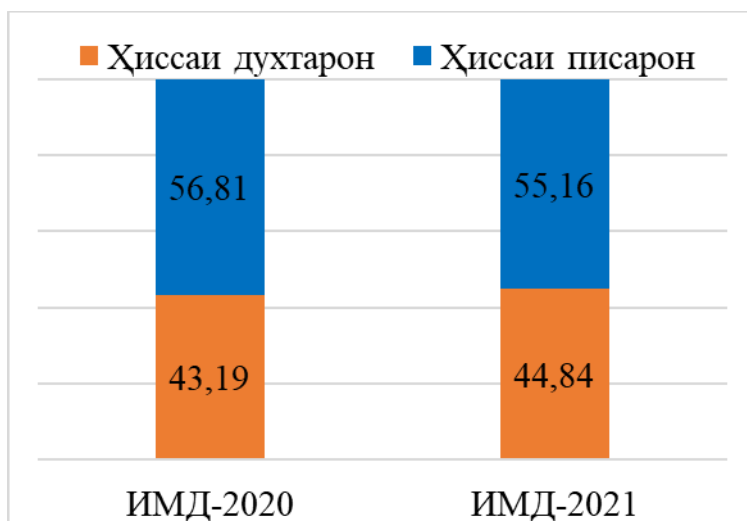
Инчунин, агар таносуби шумораи довталабони дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшуда ва шумораи ҷойҳои тибқи нақшаи қабул ҷудогардидаро дар доираи ҳар гурӯҳи ихтисосҳо таҳлил намоем, нишондиҳандаи баланд ба гурӯҳи ихтисосҳои 5-ум (тиб, биология ва варзиш) рост меояд, ки он ба 149,96 % баробар аст. Тибқи ин нишондиҳанда соли равон дар ҷойи дуюм гурӯҳи ихтисосҳои 4-ум (ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ) қарор дорад, ки он ба 129,30 %-и шумораи ҷойҳои нақшавии ин гурӯҳ баробар аст (ниг. ба ҷадвали 2).

Дар муқоиса бо нақшаи қабули донишҷӯён дар соли 2021-ум шумораи камтарини довталабони дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ номнависшуда, чун дар ИМД-2020, ба гурӯҳи ихтисосҳои 1-ум (табӣӣ ва техникӣ) рост меояд, ки он ҳамагӣ ба 65,67 %-и шумораи ҷойҳои нақшавии ин гурӯҳ баробар аст. Ин нишондиҳанда нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 14,83 % камтар аст. Тибқи ин нишондиҳанда соли равон дар ҷойи дуюм, чун дар ИМД-2020, гурӯҳи ихтисосҳои 2-юм (иктисод ва география) бо 80,15 %-и шумораи ҷойҳои нақшавии ин гурӯҳ қарор дорад (ин нишондиҳанда дар ИМД-2020 ба 102,93 % баробар буд).

Аз шумораи умумии довталабоне, ки соли ҷорӣ дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ номнавис шудаанд, 41046 нафарашон (44,84 %) духтарон ва 50485 нафарашон (55,16 %) писаронанд. Ҳиссаи духтарони азқайдгузашта дар соли ҷорӣ нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум мувофиқан 1,65 % зиёд аст (ниг. ба расми 1).

Ҷадвали 2. Шумораи ҷойҳои нақшавӣ, довталабони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ва миёнаи касбии дар марҳалаҳои асосӣ ва иловагии бақайдгирӣ номнависшуда дар ИМД-и солҳои 2020-2021.

Гурӯҳи ихтисосҳо	Нақшаи қабули донишҷӯён (НҚД)		Шумораи умумии довталабони азқайдгузашта		Ҳиссаи довталабони азқайдгузашта нисбат ба НҚД (%)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
1-ум (табӣӣ ва техникӣ)	21016	21598	16919	14184	80,51	65,67
2-юм (иктисод ва география)	18298	19553	18834	15672	102,93	80,15
3-юм (филология, педагогика ва санъат)	13997	15200	19730	18006	140,96	118,46
4-ум (ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ)	5545	6205	9357	8023	168,75	129,30
5-ум (тиб, биология ва варзиш)	21263	23771	35558	35646	167,23	149,96
ҲАМАГӢ	80119	86327	100398	91531	125,31	106,03

Расми 1. Ҳиссаи духтарон ва писарони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ва миёнаи касбии барои иштирок дар ИМД бақайдгирифта дар солҳои 2020-2021.

Шумораи умумии довталабони дорои таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум)-и дар марҳалаҳои асосӣ ва иловагии бақайдгирӣ барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшуда 12246 нафарро ташкил дод, ки ин шумора нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 1693 нафар (16,62 %) зиёд аст (ниг. ба ҷадвали 3). Таносуби шумораи умумии довталабони дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) бақайдгирифта ва шумораи ҷойҳои тибқи нақшаи қабул ҷудогардида дар соли ҷорӣ ба 170,39 % баробар аст, ки он нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 16,62 % зиёдтар аст.

Агар таносуби шумораи довталабони дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшуда ва шумораи ҷойҳои тибқи нақшаи қабул ҷудогардида дар доираи ҳар гурӯҳи ихтисосҳо таҳлил намоем, нишондиҳандаи баланд, чун дар соли 2020-ум, ба гурӯҳи ихтисосҳои 5-ум (тиб, биология ва варзиш) рост меояд, ки он ба 257,12 % баробар аст. Тибқи ин нишондиҳанда соли равон дар ҷойи дуум гурӯҳи ихтисосҳои 3-юм (филология, педагогика ва санъат) қарор дорад, ки он ба 106,69 %-и шумораи ҷойҳои нақшавии ин гурӯҳ баробар аст (ниг. ба ҷадвали 3).

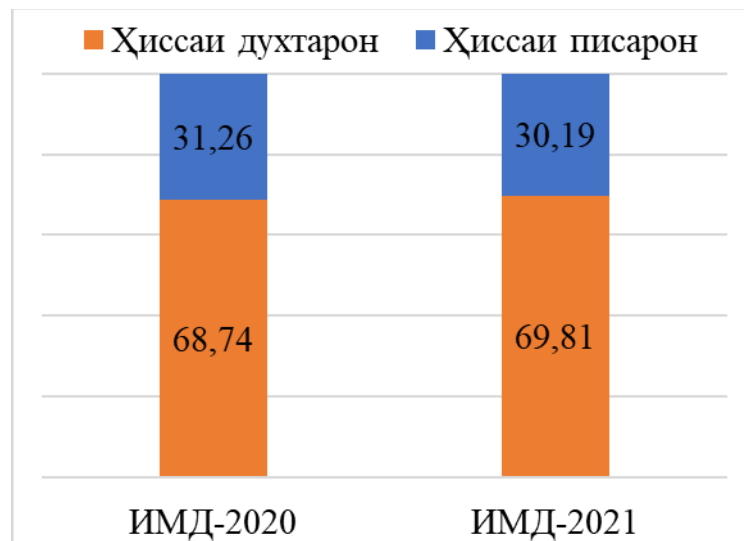
Дар муқоиса бо нақшаи қабули донишҷӯён дар соли 2021-ум шумораи камтарини довталабони дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) номнависшуда, чун дар ИМД-2020, ба гурӯҳи ихтисосҳои 4-ум (ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ) рост меояд, ки он ҳамагӣ ба 56,25 %-и шумораи ҷойҳои нақшавии ин гурӯҳ баробар аст. Нишондиҳандаҳои таносуби шумораи довталабони дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) барои иштирок дар ИМД-2021 номнависшуда ва шумораи ҷойҳои тибқи нақшаи қабул ҷудогардида дар доираи гурӯҳҳои ихтисосҳои 1-ум (табӣӣ ва техникӣ) ва 2-юм (иқтисод ва география) низ паст буда, мувофиқан 59,94 % ва 59,76 %-ро ташкил медиҳад.

Аз шумораи умумии довталабони соли ҷорӣ дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) номнависшуда 8549 нафарашон (69,81%) духтарон ва 3697 нафарашон (30,19 %) писаронанд. Ҳиссаи духтарони дар заминаи

таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) азқайдгузашта дар соли чорӣ нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 1,07 % зиёд аст (ниг. ба расми 2).

Ҷадвали 3. Шумораи ҷойҳои нақшавӣ, довталабони дорои таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум)-и дар марҳалаҳои асосӣ ва иловагии бақайдгирӣ номнависшуда дар ИМД-и солҳои 2020-2021.

Гурӯҳи ихтисосҳо	Нақшаи қабули донишҷӯён (НҚД)		Шумораи умумии довталабони азқайдгузашта		Ҳиссаи довталабони азқайдгузашта нисбат ба НҚД (%)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
1-ум (табӣӣ ва техникӣ)	1175	1378	750	826	63,83	59,94
2-юм (иқтисод ва география)	975	1004	613	600	62,87	59,76
3-юм (филология, педагогика ва санъат)	936	956	985	1020	105,24	106,69
4-ум (ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ)	48	48	33	27	68,75	56,25
5-ум (тиб, биология ва варзиш)	3729	3801	8172	9773	219,15	257,12
ҲАМАГӢ	6863	7187	10553	12246	153,77	170,39

Расми 2. Ҳиссаи духтарон ва писарони дорои таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум)-и барои иштирок дар ИМД бақайдгирӣ дар солҳои 2020-2021.

Марказ бо мақсади роҳнамоии довталабон дар интиҳоби дурусти комбинатсияҳои ихтисосҳо ва гурӯҳҳои ихтисосҳо маводди махсуси таҳлилно омода карда, ҳамаи нуктаҳои бақайдгирӣ бо шакли ҷопии он таъмин кард. Инчунин, гунаи электронии ин мавод дар сомонаи Марказ ҷойгир ва дар бораи он тавассути телевизиону радио мунтазам маълумот дода мешуд. Барои мусоидат дар интиҳоби комбинатсияи ихтисосҳо маълумоти омории рафти бақайдгирӣ дар сомонаи Марказ ҷой дода шуда, мунтазам таҷдид мегардид. Тавре аз таҳлилҳо бармеояд, бо вучуди корҳои зиёди

иттилоотию табиғоти анҷомдодаи Марказ ҷиҳати ҷалби тавачҷуҳи довталабон барои интиҳоби ихтисосҳои гурӯҳи табиӣ ва техникӣ, бештари довталабони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ва миёнаи касбӣ соли ҷорӣ низ ба интиҳоби ихтисосҳои гурӯҳи 4-ум ва 5-ум майл доштанд.

5. ОМОДАГӢ БА ИМТИҲОНҲО

ОМУӢИШ ВА ИНТИҲОБИ ТРЕНЕРОН ВА КОРМАНДОНИ МУВАҚҚАТИИ ДИГАР БАРОИ ТАШКИЛУ БАРГУЗОРИИ ИМД-2021

Бо мақсади омодагӣ барои гузаронидани ИМД-2021 Марказ аз 17-ум то 21-уми майи соли 2021 дар шаҳрҳои Душанбе, Хучанд, Бохтар ва Кӯлоб семинарҳои омузиширо барои тренерони кормандони муваққатӣ доир намуд.

Барои ташкил ва баргузори семинари омузишӣ барнома, модули омузишӣ ва маводди иловагии ёрирасон омода карда шуд. Пас аз ду рӯзи дарсӣ ба шунавандагон дар асоси дарси гузашта саволномаҳо пешниҳод гардида, донишу маълумоти шунавандагон дар асоси талаботу принципҳои муқарраршуда арзёбӣ карда шуданд.

Бояд қайд кард, ки тибқи эълони пешакӣ ҷиҳати иштирок дар озмуни интиҳоби корманди муваққатӣ ба ҳайси тренер 58 нафар хоҳишманд хуччат пешниҳод намуданд. Баъд аз омузиш ва таҳлилҳо ба 45 нафари онҳо иҷозат дода шуд, ки дар семинарҳои омузишии тренерон иштирок намоянд. Аз байни онҳо 29 нафар ба ҳайси тренер интиҳоб ва ба кори муваққатӣ дар Марказ ҷалб карда шуданд.

Инчунин, барои омодагӣ ба баргузори ИМД-2021 Марказ аз 31-уми май то 10-уми июни соли 2021 дар 18 шаҳру ноҳияи ҷумҳурӣ (26 нуқта) семинарҳои омузиширо барои кормандони муваққатӣ: роҳбари маркази имтиҳонӣ, ёвари роҳбари маркази имтиҳонӣ, маъмури калон ва маъмури имтиҳони маркази имтиҳонӣ ва бақайдгирандаи маркази имтиҳонӣ баргузор кард.

Мувофиқи эълон барои иштирок дар семинарҳои омузишӣ 4550 нафар хоҳишманд хуччат супорида буданд. Баррасии хуччатҳои пешниҳодкардаи хоҳишмандон аз тарафи воҳидҳои сохтори дахлдори Марказ маълум кард, ки аз шумораи мазкур 2920 нафар аз рӯйи хуччатҳои ба талаботи таҳассуси муқарраршуда мувофиқ аст. Бинобар ин ба онҳо барои ширкаташон дар семинарҳои омузишӣ иҷозат дода шуд.

Шунавандагони семинар аз рӯйи панҷ гурӯҳи зерини вазифаҳо тақсим карда шуданд, ки ба онҳо 29 нафар тренер (ҳамчун корманди муваққатӣ) ва 23 нафар корманди доимии Марказ дарс доданд: 1) роҳбари маркази имтиҳонӣ, 2) ёвари роҳбари маркази имтиҳонӣ, 3) маъмури калони имтиҳон, 4) маъмури имтиҳон, 5) бақайдгирандаи маркази имтиҳонӣ.

Ҳайати гурӯҳи корӣ пас аз ду рӯзи дарсӣ аз ҷумлаи шунавандагон дар асоси дарсҳои омухташон (бо таъя ба барнома, модули омузишӣ ва маводди иловагии ёрирасон) бо пешниҳоди саволномаҳо, баъди арзёбии донишу

маҳораташон дар асоси талаботу принципҳои муқарраршуда аз байни онҳо 1937 нафарро тибқи вазифаҳои номбурда интихоб ва ба кори муваққатӣ дар марказҳои имтиҳонӣ ҷалб кард.

ТАШКИЛИ МАРКАЗҲОИ ИМТИҲОНӢ

Тибқи рӯйхате, ки бо фармоиши Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 7-уми июни соли 2021, № 901 тасдиқ гардидааст, дар асоси таҳлили шумораи умумии хатмкунандагон ва довталабони азқайдгузашта вобаста аз шахру ноҳияҳо ҷиҳати таъмини дастрасии осони довталабон таҳия гардидааст, барои имтиҳонсупории довталабон дар заминаи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумии 18 шахру ноҳияи интихобшудаи ҷумҳурӣ (Исмоили Сомонӣ, Сино, Фирдавсӣ, Шохмансур, Рашт, Хучанд, Истаравшан, Конибодом, Панҷакент, Бобочон Ғафуров, Бохтар, Кӯлоб, Восеъ, Данғара, Кӯшонӣён, Ҷалололдини Балхӣ, Шаҳритус ва Хоруғ) 47 маркази имтиҳонӣ ташкил карда шуд. Шумораи марказҳои имтиҳонӣ соли ҷорӣ нисбат ба ҳамин нишондиҳандаи соли 2020-ум 1-то кам аст.

Бо дарназардошти шумораи довталабон ва тақсими онҳо ба синфхонаҳои имтиҳонӣ, соли ҷорӣ дар ҷумҳурӣ дар 47 маркази имтиҳонӣ 1315 синфхонаи имтиҳонӣ омода карда шуд.

Бо мақсади назорати доимии раванди имтиҳонҳо дар марказҳои имтиҳонӣ кормандони Марказ ва намояндагони ваколатдори Марказ ба марказҳои имтиҳонӣ сафарбар карда шуданд.

Барои шаффоф ташкил ва гузаронидани имтиҳонҳо дар марказҳои имтиҳонӣ аз ҳисоби фаълони шахру ноҳияҳо комиссияҳои ҷамъиятӣ ташкил карда шудааст, ки 143 нафарро ташкил медиҳад ва тибқи тартиби муқарраргардида онҳо раванди имтиҳонҳоро дар марказҳои имтиҳонӣ назорат мекунанд.

29-уми июни соли 2021 Марказ дар ҳамкорӣ бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон бо иштироки намояндагони ваколатдор ва кормандони дигари Марказ, ки барои таъмини назорату риояи тартиби муқарраргардидаи баргузории имтиҳонҳо ва мониторинги онҳо дар ҳар маркази имтиҳонӣ таъин карда мешаванд, маҷлиси муштарак баргузор кард. Ҳадаф аз ин маҷлис фаҳмонидани аҳамияти риояи тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар рафти имтиҳонҳо ва дар сатҳи зарурӣ гузаронидани имтиҳонҳо буд.

Ҷиҳати расонидани маълумоти зарурӣ ва саривақтӣ оид ба марҳалаю равандҳои гуногуни ИМД-2021 Марказ бо Кумитаи телевизион ва радиои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамкорӣ карда, барои огоҳ гардидани тамоми алоқамандони имтиҳонҳои мазкур аз талаботу қоидаҳо ва тартиби баргузории имтиҳонҳо ва масъалаҳои муҳими дахлдор чораҳои зарурӣ андешид. Аз ҷумла, пеш аз оғози имтиҳонҳо – рӯзи 29-уми июн барномаи махсус тавассути шабакаи якуми Телевизиони Тоҷикистон мустақиман пахш карда шуд. Дар

барномаи мазкур қормандони Марказ дар бораи ИМД ва масъалаҳои марбут ба ин низом маълумот доданд.

Бо мақсади дар сатҳи зарурӣ баргузор кардани имтиҳони қисмҳои А (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумӣ) ва Б (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ) дар шароити паҳншавии бемории COVID-19 як қатор тадбирҳои иловагӣ ба нақша гирифта шуданд. Аз ҷумла, ҳар як маркази имтиҳонӣ бо мавод ва воситаҳои зарурӣ тибқи талаботи санитарияи гигиенӣ ва эпидемиологӣ таъмин карда шуд.

6. ОЛИМПИАДАҲОИ ФАНИИ ҶУМҲУРИЯВИИ ХОНАНДАГОНИ МУАССИСАҲОИ ТАЪЛИМИИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ УМУМӢ

Марказ, дар баробари иҷрои мақсаду вазифаҳои оинномавии худ, тибқи банди 16-уми Нақшаи чорабиниҳо оид ба иҷрои дастуру супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, ки зимни суханронияшон бахшида ба Рӯзи дониш дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни 1-уми сентябри соли 2014 баён намуданд, соли қорӣ олимпиадаҳои фаннии ҷумҳуриявии хонандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумиро баргузор кард.

Мувофиқи низомномаҳои тасдиқкардаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Марказ рӯзи 27-уми март дар муассисаи давлатии таълимии “Мақтаби президентӣ барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Ҳисор” даври ниҳонии олимпиадаҳои ҷумҳуриявии хонандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумиро аз фанҳои таълимии равияи табиӣ-риёзӣ ва рӯзи 3-юми апрел дар муассисаи давлатии таълимии “Мақтаби байналмилалӣ президентӣ дар шаҳри Душанбе” даври ниҳонии олимпиадаҳои ҷумҳуриявии хонандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумиро аз фанҳои таълимии равияи ҷамъиятӣ-гуманитарӣ баргузор кард.

Олимпиадаҳо 13 фанни таълимӣ (забон ва адабиёти тоҷик, забони давлатӣ, забон ва адабиёти рус, забони русӣ, забони англисӣ, таърих, ҳуқуқи инсон, математика, физика, химия, биология, география ва технологияи иттилоотӣ)-ро дар бар гирифт.

Тибқи тартиби муқарраргардида дар олимпиада абзори санҷиши донишу маҳорат аз ҳамаи фанҳо, ба истиснои фанни технологияи иттилоотӣ, тест ва қори хаттӣ буд. Олимпиада аз фанни технологияи иттилоотӣ дар намуди ҳалли масъалаҳо ба воситаи компютер сурат гирифт.

Олимпиадаҳои ҷумҳуриявии фаннӣ дар асоси принципҳои воқеият (объективӣ) дар санҷишу баҳогузорӣ, шаффофияту мустақилияти равандҳои баргузори озмунҳо, таъмини дастбонии баробар ба олимпиада ва истифодаи васеи техникаю технологияи муосир дар сатҳи зарурӣ гузаронида шуд.

Натиҷаҳои олимпиадаҳо аз фанҳои таълимии равияи табиӣ-риёзӣ рӯзи 28-уми март ва аз фанҳои таълимии равияи ҷамъиятӣ-гуманитарӣ рӯзи 4-уми

апрел эълон гардида, ба иштирокдорони олимпиадаҳо имкон дода шуд, ки дар сурати норозӣ буданашон аз ҳолҳои дар озмун ба онҳо гузошташуда аризаи апеллятсионӣ пешниҳод кунанд.

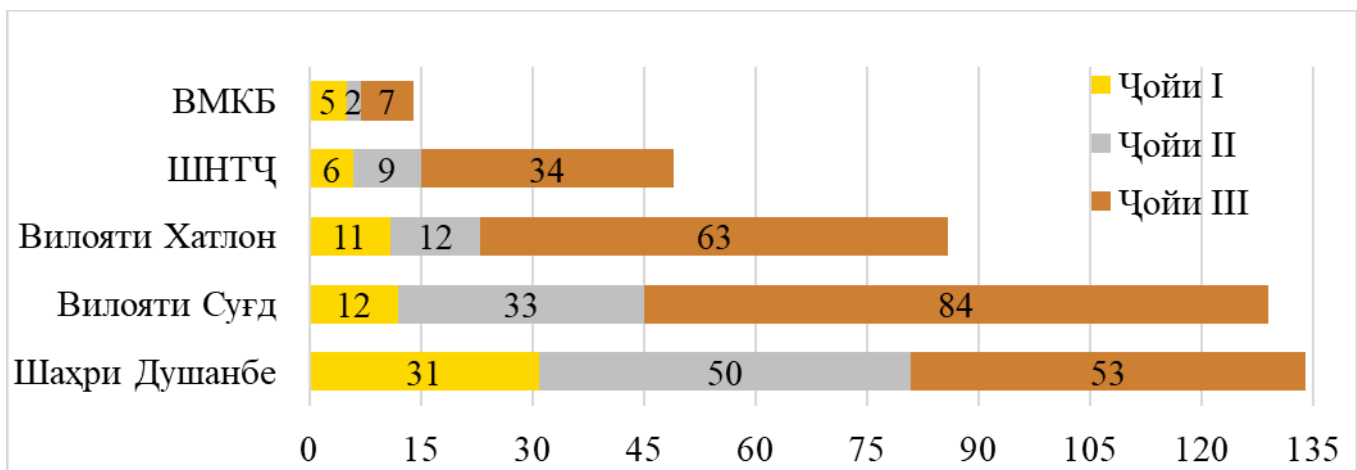
Мувофиқи маълумоти чамъбасти олимпиадаҳо, аз 1044 нафар иштирокдор 412 нафарашон ҳамчун ғолиб — 65 нафар ғолиби ҷойи 1-ум, 106 нафар ғолиби ҷойи 2-юм, 241 нафар ғолиби ҷойи 3-юм — эътироф гардиданд. Аз ин шумора вобаста ба муассисаҳои таълимии навъи муқаррарӣ ҷойи 1-умро 30 нафар, ҷойи 2-юмро 52 нафар ва ҷойи 3-юмро 115 нафар (ҳамагӣ 197 нафар) ва вобаста ба муассисаҳои таълимии навъи нав (литсей, гимназия ва мактаб-литсейҳои президентӣ) ҷойи 1-умро 35 нафар, ҷойи 2-юмро 54 нафар ва ҷойи 3-юмро 126 нафар (ҳамагӣ 215 нафар) ишғол намуданд (ниг. ба ҷадвали 4).

Ҷадвали 4. Шумораи иштирокдороне, ки дар олимпиадаҳои ҷумҳуриявӣ хонандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумӣ аз фанҳои равияи табиӣ-риёзӣ ва чамъиятӣ-гуманитарӣ ҷойи 1-ум, 2-юм ва 3-юмро ишғол кардаанд, дар соли 2021 (аз рӯи навъи муассисаҳои таълимӣ (МТ) дар минтақаҳо).

Р.т.	Минтақа	Иштирок карданд			Ҳамагӣ (ҷойҳои ишғолкарда)	аз ҷумла, аз рӯи								
		Ҳамагӣ	аз ҷумла, аз рӯи навъи МТ			муассисаҳои ҳар ду навъ (ҷойҳо)			муассисаҳои навъи муқаррарӣ (ҷойҳо)			муассисаҳои навъи нав (ҷойҳо)		
			муқаррарӣ	нав		1	2	3	1	2	3	1	2	3
1	Шаҳри Душанбе	213	90	123	134	31	50	53	19	23	15	12	27	38
2	ВМКБ	76	46	30	14	5	2	7	3	2	4	2		3
3	Вилояти Суғд	236	107	129	129	12	33	84	2	18	43	10	15	41
4	Вилояти Хатлон	314	169	145	86	11	12	63	3	8	31	8	4	32
5	ШНТҶ	205	113	92	49	6	9	34	3	1	22	3	8	12
	Ҳамагӣ	1044	525	519	412	65	106	241	30	52	115	35	54	126

Тавре ки аз ҷадвали 4 мушоҳида кардан мумкин аст, соли ҷорӣ, чун дар солҳои пешин, иштирокдорон аз муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумии навъи нав (литсей, гимназия ва мактаб-литсейҳои президентӣ) дар олимпиадаҳо нисбат ба иштирокдорон аз муассисаҳои таълимии навъи муқаррарӣ шумораи бештари ҷойҳои ифтихориро ишғол карда тавонистаанд.

Шумораи бештари ҷойҳои ифтихориро дар олимпиадаҳои соли ҷорӣ, чун дар солҳои 2018-2020-ум, аз фанҳои ҳам равияи табиӣ-риёзӣ ва ҳам равияи чамъиятӣ-гуманитарӣ иштирокдорон аз шаҳри Душанбе ишғол кардаанд. Тибқи маълумоти чамъбасти олимпиадаҳои соли 2017-ум шумораи бештари ҷойҳои ифтихориро дар олимпиадаҳо аз фанҳои равияи чамъиятӣ-гуманитарӣ иштирокдорон аз вилояти Суғд ва аз фанҳои равияи табиӣ-риёзӣ иштирокдорон аз шаҳри Душанбе ишғол карда буданд (ниг. ба расми 3).

Расми 3. Шумораи иштирокдорони олимпиадаҳои ҷумҳуриявии хонандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумӣ, ки аз фанҳои равияи табиӣ-риёзӣ ва ҷамъиятӣ-гуманитарӣ қойи 1-ум, 2-юм ва 3-юмро ишғол намудаанд, дар соли 2021 (аз рӯи минтақаҳо).

7. ТАҲҚИҚОТИ МИЛЛӢ ОИД БА АРЗӢБИИ ДАСТОВАРДҲОИ ТАЪЛИМИИ ХОНАНДАГОН АЗ ФАНҲОИ ЗАБОНИ ТОЧИКӢ, МАТЕМАТИКА, ФИЗИКА, ХИМИЯ, БИОЛОГИЯ ВА ТАБИАТШИНОСӢ

Марказ дар ҳамкорӣ бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади татбиқи ислоҳоти соҳа пайваستا бо ташкилоту созмонҳои байналмилалӣ ҳамкориҳои судмандро ба роҳ мемонад. Аз ҷумла, тибқи фармоиши вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 9-уми апрели соли 2021, № 559 “Дар бораи гузаронидани таҳқиқоти миллӣ оид ба арзёбии дастовардҳои таълимии хонандагон аз фанҳои забони тоҷикӣ, математика, физика, химия, биология ва табиатшиносӣ” ва дар доираи лоиҳаи “Барномаи дастгирии таҳсилоти босифат, марҳалаи 1” Марказ рӯзҳои 15-ум ва 16-уми апрел таҳқиқоти миллиро оид ба арзёбии дастовардҳои таълимии хонандагони синфи 5 аз фанҳои забони тоҷикӣ, математика, табиатшиносӣ ва хонандагони синфи 11 аз фанҳои забони тоҷикӣ, математика, физика, химия ва биология баргузор кард. Бояд гуфт, ки арзёбии дастовардҳои таълимӣ нуруи ҳаракатдиҳандаи фаъолияти таълим ва воситаи баланд бардоштани сифати таҳсилот ба шумор меравад.

Вобаста ба ин Марказ гурӯҳҳои кории таҳияи саволу масъалаҳои тестро таъсис дод, ки онҳо дар ҳамкорӣ бо мушовирони байналмилалӣ абзори роҳандозии ин лоиҳа – саволу масъалаҳои тестро дар якчанд вариант аз фанҳои забони тоҷикӣ, математика, табиатшиносӣ, физика, химия ва биология барои хонандагони синфҳои зикргардида таҳия карданд. Ҳайати гурӯҳи кории ҳар фан аз 5 то 8 нафар аз мутахассисони Марказ ва омӯзгорони фанӣ аз муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумӣ ва олии касбӣ иборат буд.

Барои баргузории таҳқиқоти милли оид ба арзёбии дастовардҳои таълимии хонандагон аз ҷумлаи 214790 хонандаи синфи 5-уми муассисаҳои таълимии шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ 3183 нафар аз 124 муассисаи таълимии 53 шаҳру ноҳияи ҷумҳурӣ ва аз ҷумлаи 117658 хонандаи синфи 11-уми муассисаҳои таълимии шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ 5365 нафар аз 124 муассисаи таълимии 58 шаҳру ноҳияи ҷумҳурӣ бо тарҳи намунагирии табақабандишуда (модель стратифицированной выборки) интихоб гардиданд.

Инчунин, барои баргузории таҳқиқоти мазкур 479 нафар аз омӯзгорон ва кормандони дигари соҳаи маориф ба кор ҷалб гардида, бо онҳо шартномаи меҳнатӣ баста шуд.

Таҳқиқоти милли оид ба арзёбии дастовардҳои таълимии хонандагон аз ду бахш – тест (имтиҳон) ва пурсиш иборат буда, рӯзи аввал тест (имтиҳон) ва рӯзи дувум пурсиш гузаронида шуд.

Дар тест (имтиҳон) аз 3183 нафар хонандаи синфи 5-уми интихобгардида 3017 нафар (94,78 %)-ашон ва аз 5365 нафар хонандаи синфи 11-уми интихобгардида 4918 нафар (91,67 %)-ашон иштирок доштанд. Аз шумораи умумии хонандагони синфи 5-уми дар тест (имтиҳон) иштирокдошта 1524 нафар (50,51 %)-аш духтарон ва 1493 нафар (49,49 %)-аш писарон буданд. Инчунин, аз шумораи умумии хонандагони синфи 11-уми дар тест (имтиҳон) иштирокдошта 2224 нафар (45,22 %)-ашро духтарон ва 2694 нафар (54,78 %)-ашро писарон ташкил доданд. Раванди коркарди натиҷаҳо – дастовардҳои таълимии хонандагони дар тест (имтиҳон) иштирокдошта идома дорад.

Лозим ба зикр аст, ки пурсиш на танҳо барои муайян кардани муваффақиятҳо, тарафҳои сушт, душворию камбудихо, гирифтани таъсири бозгаштӣ (feedback) ва ғайра имкон медиҳад, балки асоси арзёбӣ ва мониторинги фаъолияти ҳар гуна соҳа, аз ҷумла соҳаи маориф дар тамоми давраҳо шуда метавонад.

Дар асоси маълумотҳои гирифташуда қарорҳо, дастуру супориш ва тавсияҳои зарурӣ барои боз ҳам беҳтар кардани фаъолияти соҳа омода кардан ва дар асоси фикру ақидаҳои хонандагон, омӯзгорону волидайн ва алоқамандони соҳаи маориф – истифодабарандагони хизматрасониҳои соҳаи маориф қарорҳои дахлдори идоравӣ ва дастуру ҳидоятҳои зарурӣ қабул кардан мумкин аст.

Пурсишномаи хонанда фарогири 18-то суол буд, ки мустақиман ба масъалаҳо дар бораи хонанда ва аҳли оилааш (хонаводааш), таҳсили ӯ ва мактаб дахл мекард. Таъкид кардан лозим аст, ки ҳеҷ яке аз суолҳои пурсишнома хусусияти таълимию фаннӣ (предметный характер) надоштанд.

Суолҳо дар пурсишномаи хонанда асосан барои таҳлилҳои омилӣ (факторный анализ) таҳассус дода шуда буданд. Яъне, ин саволҳо барои муайян кардани он омилҳое, ки ба таълиму омӯзиши хонанда таъсиргузор буданашон мумкин аст, таҳия ва интихоб гардидаанд.

Дар раванди ин пурсиш 7829 нафар, аз ҷумла 2980 хонандаи синфи 5-ум ва 4849 хонандаи синфи 11-уми муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ ва миёнаи умумии ихтиробшуда иштирок карданд. Аз ҷумла, ба саволҳо 4120 (53 %) нафар писар ва 3709 (47 %) нафар духтар ба забони тоҷикӣ ҷавоб доданд.

Пурсишнома барои падар/модар аз лиҳози сохтор ба пурсишномаҳои дигар ҳамгун буда, 18 саволро фаро мегирифт. Суолҳо дар “Пурсишнома барои падар/модар” низ асосан ба таҳлилҳои омилӣ (факторный анализ), яъне барои муайян кардани он омилҳои, ки ба таълиму омӯзиши хонанда таъсир карданашон мумкин аст, нигаронида шуда буданд.

Дар раванди пурсиш 6579 нафар падар/модари хонандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ ва миёнаи умумии ихтиробшуда иштирок карданд, ки аз он ҷумла 2602 (40 %) нафар падар/модари хонандагони синфҳои 5-ум ва 3977 (60 %) нафарашон падар/модари хонандагони синфи 11-ум буданд.

Пурсишномаи омӯзгор аз 14 савол иборат буда, доираи фарогирии мавзӯҳои гуногун буд. Он саволҳоро дар бораи дараҷаи таҳсилот (маълумот), собиқаи кори педагогии омӯзгор, шумораи синф ва фанҳои тадрисии омӯзгор, роҳҳои тақдир, масъалаҳои баррасишаванда дар ҷаласаҳои иттиҳодияҳои методӣ, машғулиятҳои факултативӣ ва маҳфилҳои фанӣ, муносибатҳо дар фаъолияти педагогӣ ва истифодаи усулу воситаҳои таълим ва ғайра дарбар мегирад.

Навъи ҳамаи суолҳои “Пурсишнома барои омӯзгор” низ пӯшида буд, яъне гузинаи (варианти) ҷавобҳо барои интихоб пешниҳод гардида буд. Барои аксари саволҳо аз 2 то 11 гузинаи ҷавобҳо ва дар навбати худ, барои тасдиқ ва ё радди ин фикр (андеша, назар) аз 1 то 4 гузина пешниҳод шуда буданд. Аз пурсишаванда интихоби (қайди) гузинае ҳамчун посух, ки мантиқан ба ақидаи ӯ мувофиқ ё наздик бошад, талаб карда мешуд.

Аз синфи 5-ум омӯзгорони фанҳои забони тоҷикӣ, математика ва роҳбари синфашон (ё роҳбари пешинашон дар синфи 4-ум) ва аз синфи 11-ум омӯзгорони фанҳои забони тоҷикӣ, математика, физика, химия ва биология пурсида шуданд. Вақти барои пурсиш 20-30 дақиқа муқаррар гардида буд. Пеш аз пурсиш тарзи пур кардани варақаи пурсишномаҳо барои ҳар як гурӯҳ фаҳмонида шуд.

Дар раванди пурсиш 1508 нафар омӯзгори муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ ва миёнаи умумии ихтиробшуда иштирок карданд. Аз ҷумла, 525 (35%) нафар омӯзгори синфи 5-ум ва 983 (65%) нафар омӯзгори синфи 11-ум буданд.

8. ҚАДРДОНИИ ДОВТАЛАБОНИ БЕҲТАРИНИ ИМД-2020

Сифати таҳсилот яке аз масъалаҳои муҳимтарини соҳаи маорифи кишвар ба ҳисоб рафта, ҳамеша дар мадди назари Президент ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад. Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии

Тоҷикистон низ пайваста барои тарғибу ташвиқи бештари донишандӯзӣ, ки яке аз омилҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот аст, кӯшиш мекунад. Марказ дар ҳамин робита ва бо мақсади дастгирии иҷтимоӣ, баланд бардоштани ҳисси худшиносию ватандӯстии ҷавонон ва ҳавасмандсозии онҳо, аз ҷумла ҳар сол даҳгонаи беҳтарини довталабонро дар ИМД, ки аз рӯйи дастовардҳо – ҳолҳои бадастовардашон дар ҷойи аввал қарор мегиранд ва тибқи рейтинги ҳамгиро (интегралӣ) аз ҳамаи субтестҳо дар имтиҳонҳои номбурда мақоми болотаринро соҳиб мешаванд (номинаи якум), муайян ва кадр менамояд. Марказ тибқи нақшаи чорабиниҳо барои солҳои 2020-2025 оид ба амалигардонии “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” эълон намудани солҳои 2020-2040”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июли соли 2020, № 427 тасдиқ гардидааст, довталабонро, ки аз рӯйи дастовардҳо – соҳиб шуданашон ба шумораи имконпазири ҳадди аксари ҳолҳо аз фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ (ШИҶАХ) дар доираи гурӯҳи ихтисосҳо аз ҷумлаи беҳтаринҳоянд (номинаи дуюм), низ кадрдонӣ мекунад.

Вобаста ба ин, рӯзи 1-уми июни соли 2021-ум дар толори Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино маросими тухфасупорӣ ба довталабони беҳтарин дар ИМД-2020 баргузор гардид.

Мувофиқи рейтинги ҳамгиро (интегралӣ) дар асоси натиҷаҳои ИМД-2020 ба 10-гонаи довталабони беҳтарин 14 нафар дохил гардиданд, зеро натиҷаи бадастовардаи ду гурӯҳи довталабон (гурӯҳи якум – довталабони сеюму чорум ва гурӯҳи дуюм – довталабони аз 5-ум то 14-ум) аз рӯйи чунин рейтинг ҳамсон буданд. Бояд қайд кард, ки ҳангоми муайян кардани ҷойҳо тибқи рейтинги ҳамгиро инҳирофи меъёрӣ (стандартное отклонение)-и натиҷаҳои бадастовардаи довталабон ба назар гирифта шудааст. Аз ин 14 нафар 12 нафарашон аз гурӯҳи ихтисосҳои 5-ум (тиб, биология ва варзиш) ва 2 нафари дигар аз гурӯҳи ихтисосҳои 4-ум (ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ) мебошанд.

Аз ҷумлаи шахсони ба 10-гонаи довталабони беҳтарини ИМД-2020 дохилшуда 1 нафараш хатмкардаи муассисаи таълимии н. Бобочон Ғафуров, 7 нафарашон хатмкардаи муассисаҳои таълимии н. Фирдавсӣ, 1 нафараш хатмкардаи муассисаи таълимии н. Деваштич, 2 нафарашон хатмкардаи муассисаҳои таълимии н. И. Сомонӣ, 2 нафарашон хатмкардаи муассисаҳои таълимии н. Сино 2 нафар ва 1 нафари дигараш хатмкардаи муассисаи таълимии ш. Панҷакент 1 нафар мебошанд (ниг. ба ҷадвали 5).

Инчунин, барои ҳавасмандгардонӣ аз рӯйи номинаи дуюм аз гурӯҳи ихтисосҳои 1-ум (табӣӣ ва техникӣ) 5 нафар довталабе, ки аз ду фанни равияҳои риёзӣ ва табиатшиносӣ – математика ва физика ШИҶАХ-ро соҳиб шудаанд ва аз гурӯҳи ихтисосҳои 5-ум (тиб, биология ва варзиш) 10 нафар довталабе, ки аз ду фанни равияи табиатшиносӣ – химия ва физика ШИҶАХ-ро соҳиб шудаанд, интихоб гардиданд.

Азбаски дар доираи гурӯҳи ихтисосҳои 2-юм (иктисод ва география) ягон довталаб ҳамзамон аз ду фанни равияҳои риёзӣ ва табиатшиносӣ – математика ва география ШИҶАХ-ро соҳиб нашудаанд, аз рӯи номинаи дуум аз гурӯҳи ихтисосҳои мазкур 5 нафар довталабе интихоб гардиданд, ки аз фанҳои математика ва география нисбат ба довталабони дигар аз ШИҶАХ бештари холҳоро соҳиб шудаанд.

Аз ҷумлаи довталабони ба шумораи имконпазири ҳадди аксари холҳо аз фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ (ШИҶАХ) дар доираи гурӯҳи ихтисосҳо соҳибшуда аз муассисаҳои таълимии ш. Хучанд 4 нафар, н. Сино 4 нафар, н. Фирдавсӣ 2 нафар ва муассисаҳои таълимии шаҳру ноҳияҳои Ҳисор, Спитамен, Восеъ, Рӯдакӣ, Конибодом, Фархор, Исмоили Сомонӣ, Абдурахмони Ҷомӣ, Истаравшан ва Турсунзода 1-нафарӣ буданд (ниг. ба ҷадвали 5).

Ҷадвали 5. Шумораи довталабони ба 10-гонаи беҳтарини ИМД-2020 дохилшуда ва довталабони ба шумораи имконпазири ҳадди аксари холҳо аз фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ (ШИҶАХ) соҳибшуда дар доираи гурӯҳи ихтисосҳо аз рӯи шаҳру ноҳияҳо.

Шаҳр/ноҳия	10-гонаи довталабони беҳтарин аз рӯи гурӯҳҳои ихтисосҳо					Довталабони ШИҶАХ-ро соҳибшуда аз рӯи гурӯҳҳои ихтисосҳо					Ҷамагӣ
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
н. Б. Ғафуров					1						1
н. Фирдавсӣ				1	6					2	9
н. Деваштич					1						1
н. И. Сомонӣ					2					1	3
н. Сино					2		2			2	6
ш. Панҷакент				1							1
ш. Ҳисор						1					1
н. Спитамен						1					1
ш. Хучанд						3	1				4
н. Восеъ							1				1
н. Рӯдакӣ							1				1
ш. Конибодом										1	1
н. Фархор										1	1
н. А. Ҷомӣ										1	1
ш. Истаравшан										1	1
ш. Турсунзода										1	1
Ҷамагӣ				2	12	5	5			10	34

9. КОРҲОИ АНЧОМДОДАИ МАРКАЗ ДАР САМТИ ОМОДАГӢ БАРОИ ТЕСТГУЗАРОНИИ КОМПЮТЕРӢ

Тавре ки маълум аст, қисмҳои А (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумӣ (синфи 11-ум)) ва Б (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум)) тавассути Марказ дар шакли тестгузаронии варақай баргузор карда мешавад, ки дар муқоиса бо тестгузаронии компютерӣ якчанд камбудӣ (аз ҷумла, хароҷоти зиёд барои чоп, бастабандӣ ва интиқоли маводди имтиҳонӣ, муҳлати дарози пардозииш (коркард)-и натиҷаҳо) дорад.

Яке аз нақшаҳои дурнамои Марказ гузаштан ба тестгузаронии компютерӣ аст, ки дар муқоиса бо тестгузаронии варақай бартариҳои зиёде дорад, аз ҷумла кам кардани хароҷот барои ташкилу баргузори имтиҳонҳо, натиҷагирии ғаврии имтиҳонҳо ва баланд бардоштани дараҷаи объективии натиҷаҳо. Вобаста ба ин, барои омодагӣ чиҳати амалӣ намудани ин ҳадаф ташкилу мучахҳазгардонии ҷойҳо барои тестгузаронии компютерӣ зарур аст. Барои ин харидории таҷҳизоти навтарин бо иқтидори баландтарин лозим аст.

Марказ дар самти мазкур корхоро анҷом дода истодааст. Аз ҷумла, соли ҷорӣ дар толори компютерии Муассисаи давлатии "Маркази технологияи информатсионӣ ва коммуникатсия"-и сарраёсати маорифи шаҳри Душанбе, ки соли 2020 аз тарафи Марказ бо таҷҳизоти серверӣ ва маводди зарурӣ барои насбу танзими шабакаи маҳаллӣ таъмин гардида буд, тестгузаронии компютерӣ оғоз гардид.

Дар толори мазкур хатмкунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумии шаҳри Душанбе тибқи чадвали муқарраркардаи сарраёсати маорифи шаҳри Душанбе имтиҳони озмоишӣ супориданд.

Лозим ба зикр аст, ки барномаи таҳия ва дар толори мазкур насбкардаи Марказ ба мудир – имтиҳонгиранда имкон медиҳад, ки ному насаби имтиҳонсупорандагон, муассисаи таълимию синфи онҳо ва маълумоти дигари заруриро ворид кунад. Вобаста ба ин, пас аз анҷоми имтиҳони ҳар гурӯҳи хатмкунандагон мудир – имтиҳонгиранда натиҷаҳои имтиҳонро аз рӯи муассисаи таълимӣ, синф, гурӯҳи ихтисосҳо, фанҳои имтиҳонӣ ва ғайра чоп карда, ба роҳбарияти муассисаҳои таълимии дахлдор дастрас кард.